

Oostende, 24 november 2022

Persbericht

Combi van passieve visserij en aquacultuur op zee stap dichterbij rendabele praktijk.

SYMAPA-project levert innovaties op in schelpdierenkweek, toolkit met succesvolle loktechnieken voor passieve visserij en tools voor smart aquafarming.

De ruimtelijke combinatie van een zeeboerderij waar mosselen, oesters en zeewier groeien met passieve visserij via innovatieve loktechnieken werd de afgelopen drie jaar uitvoerig getest voor onze kust. Dat het lukt is goed nieuws, want beide activiteiten zijn in tegenstelling tot de klassieke (actieve) boomkorvisserij toegelaten in zones voor windmolenparken. Licht, geluid en geur blijken succesvolle technieken om méér inktvis (zeekat), garnaal en vis te vangen op de bodem van een meersoortige zeeboerderij. Data-wetenschappers hebben bovendien tools ontwikkeld die uitbaters van zeeboerderijen toelaten om zeereizen beter te plannen. De resultaten van het VLAIO-project SYMAPA werden donderdag in Oostende aan pers en stakeholders voorgesteld door de projectpartners Colruyt Group, Brevisco, AtSeaNova, Vlaamse Visveiling, Instituut voor Landbouw-, Visserij en Voedingsonderzoek (ILVO) en Het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN).

Minister van Noordzee Vincent Van Quickenborne was erbij:

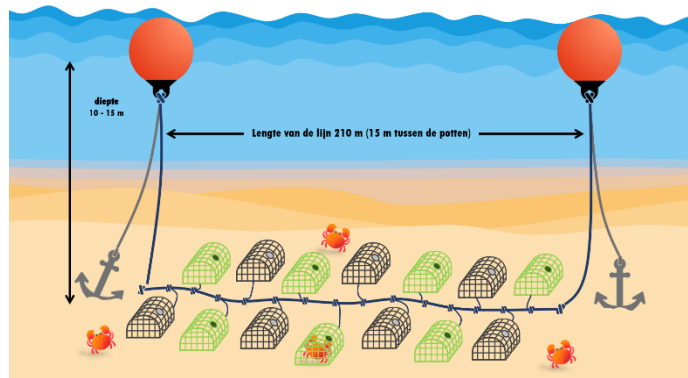
“We gaan het Belgisch deel van de Noordzee uitbouwen als dé energiecentrale van ons land en als motor van innovatie en zelfvoorzienigheid. Daarom willen we naast windmolenparken en drijvende zonnepanelen ook zeewier kweken in de Noordzee om biobrandstof van te maken. Daarvoor hebben we 250.000 euro onderzoeksgeld uitgetrokken. In de windmolenparken kunnen we naast energie ook voedsel produceren. Als je weet dat we in Europa 70% van onze zeevoeding importeren, bewijst dit dat er nog veel potentieel is in ons land voor maricultuur en passieve visserij. Eiwitten die op die manier uit zeewier of uit schelpdieren worden gewonnen, hoeven niet meer via veeteelt of visserij te worden geproduceerd. De resultaten van het SYMAPA-project tonen dat er belangrijke stappen gezet zijn om het niet alleen technisch en biologisch maar ook economisch haalbaar te maken om niet één, maar twee of zelfs drie activiteiten in dezelfde Noordzeezone te combineren.”

10 keer meer zeekat (inktvis) in potten met fluorescerend garen

In passieve ‘pottenvisserij’ worden vissen en andere zeedieren gelokt naar en gevangen in potten op de bodem van de zee. Deze vorm van selectieve visserij kent weinig bijvangst, weinig tot geen bodemimpact en weinig brandstofverbruik. De potten worden regelmatig gelegegd en de vangst leeft bij het ophalen aan boord, wat de kwaliteit ten goede komt.

De vangstcapaciteit kan bovendien geoptimaliseerd worden door gebruik te maken van licht, geluid en potentieel ook geur. Dat blijkt uit proeven van ILVO in de Westdiep zone voor de kust van Nieuwpoort:

- De resultaten voor zeekat zijn indrukwekkend: door het net van een standaard zeekatpot te vervangen door een fluorescerend garen vingen de wetenschappers 10 keer méér zeekat.
- Andere technieken die de vangst significant deden stijgen waren gebruik van ledlampen in potten voor grijze en steurgarnaal, eetgeluiden in potten voor rondvis en de geur van banaan in potten voor platvis.

Schematische voorstelling van pottenvisserij op de bodem van de zee

Mattias Van Opstal en Jasper Van Vlasselaer (ILVO): “Het onderzoek leverde een toolkit op met innovatieve technieken die vissers kunnen gebruiken om de vangst in potten te verhogen. Afhankelijk van de plek in zee en de diersoorten die daar aanwezig zijn, zal de ene of de andere loktechniek voor hen interessanter zijn.”

Passieve vangst scoort goed op kwaliteit en smaak

SYMAPA-partner Vlaamse Visveiling is alvast tevreden over de kwaliteit van de passieve vangst. **Sylvie Becaus (Vlaamse Visveiling):** “We kregen niet alleen meer zeekat binnen – een commercieel interessante soort – de kwaliteit van de producten was ook uitstekend: dagvers en niet gekneusd.”

Testen in het smaaklabo van de Food Pilot van ILVO en Flanders’ FOOD in Melle bevestigen dit kwaliteitsverschil: passief gevangen zeekat kreeg betere scores van het professioneel getrainde smaakpanel dan zeekat die als bijvangst aangeland wordt in de boomkorvisserij.

Smart aquafarming

De Noordzee is een goed gemonitord ecosysteem. KBIN maar ook ILVO en verschillende Europese partners verzamelen data om de gezondheid van visbestanden en van het brede mariene ecosysteem te monitoren. KBIN ontwierp bovendien nuttige tools voor het plannen van zeereizen. Er was al een platform voor vijfdaagse [mariene voorspellingen](#) over getijden, windsnelheden, golfhoogte, enz. Dankzij SYMAPA en het [EU-H2020 FORCOAST-project](#) is er nu ook een [modelleringstool](#) om de beste periode voor de installatie van spatcollectoren te voorspellen. Met die toestellen verzamelen kwekers rondzwervend zaad van mosselen en oesters om ze vervolgens op te kweken. Te vroeg plaatsen kan hinderlijke fouling veroorzaken, te laat plaatsen kan de zaadoogst doen mislukken.

Léo Barbut en Geneviève Lacroix (KBIN): “Dankzij deze modelleringstools staan we opnieuw een stap dichterbij smart aquafarming. Uitbaters van zeeboerderijen kunnen op basis van data plannen wanneer ze op zee gaan voor onderhoud van hun installaties, voor het collecteren van zaad en uiteindelijk ook voor de oogst.”

Mosselkweek en -installaties geoptimaliseerd

In een vorig project Edulis werden al met succes mosselen gekweekt tussen de windmolenparken op 30 tot 50 km van de Belgische kust. Ook SYMAPA-coördinator Brevisco toonde in het privaats-

gefinancierde Nearshore Mossel project aan dat grootschalige mosselkweek in de Belgische Noordzee technisch en economisch haalbaar is. De Belgische 'blauwmossel' is groter en vleziger (40-45% vleeswaarden) dan de Zeeuwse mossel (30-35% vleeswaarden). Ze groeit ook sneller en smaakt goed. In SYMAPA werd de teelttechniek geoptimaliseerd tot het mooie resultaat van 16 kg mosselen per meter. Dankzij schijnbaar kleine aanpassingen aan de installaties is er nu ook geen schade meer bij storm. De installaties zijn stabiel en 'Noordzee-proof' gemaakt.

Kwaliteitsvolle oesters uit onze Noordzee

In het afgelopen project Value@Sea werd aangetoond dat de bedreigde platte oester gekweekt kan worden in de Noordzee. In SYMAPA werden de teelttechnieken verder op punt gesteld in de Westdiep zone, met wisselend succes. Kwaliteitsvolle platte oesters kweken nabij de kust is mogelijk maar de snelle aangroei van ongewenste organismen (fouling) op de manden is een technisch obstakel dat verholpen moet worden voor een commercieel haalbare kweek. Het verhindert de doorstroming van vers zeewater waardoor de oesters periodiek te weinig nutriënten binnenkrijgen om te groeien.

Links Fouling

Colruyt Group blijft inzetten op onderzoek om op termijn ook platte oesters te kweken in het Westdiep. Vandaag bouwt Colruyt Group er de eerste commerciële zeeboerderij van ons land waar de eerste 50 mossellijnen van fase 1 geïnstalleerd worden en de eerste beperkte oogst in de zomer van 2023 wordt verwacht.

Wannes Voorend (Colruyt Group): "Door meerdere soorten te kweken in een zeeboerderij zouden we een breder pallet aan zeeproducten kunnen aanbieden, daarnaast heeft het combineren van

activiteiten ook enkele operationele voordelen. De toepassingen in Zeeboerderij Westdiep zijn alvast veelbelovend, maar dit doen we in een stap-voor-stap aanpak richting commerciële kweek.”

Zoektocht naar zeewierinstallaties die stroming Noordzee weerstaan

Voor zeewier zijn de natuurlijke condities in de Noordzee een blijvende technische uitdaging. In SYMAPA werden door partner AtSeaNova zowel horizontale als verticale structuren getest. Horizontale doen het prima op rustige golven maar in de Noordzee is de trekkracht te groot. Daarom werd overgeschakeld op verticale installaties met losse hanglijnen. Het zijn die structuren die nu verder getest worden in het lopende [EU-H2020 project UNITED](#).

Data uit onderzoek voor zinvol Marien Ruimtelijk Plan

Het Belgisch deel van de Noordzee is slechts 3.500 km² groot maar interessant voor uiteenlopende activiteiten. Denk aan maricultuur, visserij en energieproductie maar ook scheepvaart, zandwinning, recreatie, natuur- en kustbescherming. De planning van die verschillende activiteiten in het Marien Ruimtelijk Plan is een moeilijke maar belangrijke puzzel. In het huidige plan (2020-2026) is aquacultuur op zee alleen toegelaten in de Westdiep zone en de windmolenparken. Ook passieve visserij is in beide toegestaan, in tegenstelling tot klassieke boomkorvisserij die niet rond de windmolens mag.

Uit Marien Ruimtelijk Plan 2020-2026

Bert Groenendaal (Brevisco), coördinator SYMAPA: “Dat synergiën tussen maricultuur en passieve visserij mogelijk zijn, is een belangrijke opsteker van dit project. Er is nu een toolkit met innovatieve vangstechnieken, de mosselkweek is geoptimaliseerd en er zijn voorspellingsmodellen die de combinatie van activiteiten op zee ook logistiek en economisch haalbaarder maken.”

Download beeldmateriaal

[Passieve visserij](#)

[Mosselen en oesters](#)

Meer info

Bert Groenendaal, Brevisco coördinator SYMAPA: +32(0)495504819

Nele Jacobs, woordvoerder ILVO: nele.jacbos@ilvo.vlaanderen.be, +32(0)472530696

Silja Decock, persverantwoordelijke Colruyt Group: silja.decock@colruytgroup.com, +32(0)473924510

Maxim Laporte, woordvoerder minister van Noordzee Vincent Van Quickenborne: maxim@teamjustitie.be; +32(0)474777030